Застосування таких методів у музеї «Місто і Зброя» відкриває перспективи розроблення інтерактивних карт історичного міста, цифрових реконструкцій втрачених архітектурних об'єктів та мультимедійних наративів, присвячених локальній історії. Такі рішення сприяють глибшому осмисленню культурного ландшафту Івано-Франківська та його історичних трансформацій.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням методики оцінювання ефективності інтерактивних експозицій, емпіричним вивченням музейного досвіду відвідувачів та визначенням критеріїв наукової достовірності цифрових реконструкцій. Це дозволяє перейти від загального обґрунтування потенціалу цифрових технологій до створення практично застосовних моделей збереження й репрезентації культурної спадщини.

Н. Бедріна

ІСТОРІОГРАФІЯ І ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ОЦИФРУВАННЯ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРИ

N. Bedrina

HISTORIOGRAPHY AND SOURCES OF CULTURAL HERITAGE DIGITIZATION

Диджиталізація культурної спадщини є одним із ключових напрямів її збереження, популяризації та інтеграції у світовий інформаційний простір. Систематизація історіографічного доробку і джерельної бази дозволяє оцінити еволюцію наукових підходів до оцифрування культурної спадщини.

Наукова новизна полягає в систематизації вітчизняного й зарубіжного історіографічного доробку. У тезах структуровано сучасну джерельну базу через призму міждисциплінарного поєднання пам'яткознавства, архівістики та інформаційних технологій.

Вітчизняна історіографія цифрової трансформації культурної сфери демонструє динамічний шлях розвитку від теоретичного осмислення інфотрансформації до розробки прикладних методик оцифрування в умовах воєнних загроз. У межах теоретико-методологічного напряму дослідники висвітлюють цифрові трансформаційні практики України, акцентуючи на інтеграції мультимедійних технологій у культурний простір. Водночас у контексті архівно-музейної диджитизації у фахових виданнях активно досліджуються питання адаптації європейських норм авторського права, регуляторних рекомендацій Європейської Комісії та впровадження міжнародних стандартів створення цифрових двійників пам'яток. Окремим важливим вектором виступає кризове оцифрування, де сучасні публікації аналізують практичний досвід 3D-сканування та термінової цифровізації як ключового інструменту збереження й порятунку культурної і мистецької спадщини в умовах війни.

Зарубіжна історіографія цифрової трансформації культурної сфери формується насамперед навколо концепцій цифрових гуманітарних наук та процесів глобальної стандартизації. У межах теоретичного осмислення цього напряму оцифрування розглядається як фундаментально новий спосіб інтерпретації, збереження та репрезентації історико-культурного контексту. Разом із тим значна увага європейських наукових шкіл приділяється практичним питанням стандартизації та документування, зокрема вдосконаленню уніфікованих систем опису метаданих. Важливе місце в закордонному дискурсі посідають також розвідки, присвячені функціонуванню міжнародних цифрових платформ та агрегаторів, де ключовий

акцент робиться на розв'язанні проблем сумісності баз даних і забезпеченні вільного й безперешкодного доступу до світової культурної спадщини.

Джерельна база включає кілька основних груп матеріалів. Першу групу становлять нормативно-правові акти та державні програми України. Сюди належать Закони України «Про охорону культурної спадщини», «Про культуру», «Про Національний архівний фонд та архівні установи», а також урядові стратегії диджиталізації. Ці документи визначають правовий статус цифрових копій, регулюють порядок обліку й збереження культурних цінностей, а також закладають підвалини державних програм електронного обліку.

Другу групу утворюють міжнародні нормативно-правові рекомендації, конвенції та стандарти. Важливе значення мають документи ЮНЕСКО, зокрема «Хартія про збереження цифрової спадщини», Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, а також Рекомендації Європейської Комісії щодо оцифрування культурного матеріалу та його збереження. Ці джерела фіксують міжнародні рамки, етичні стандарти та технічні вимоги до збереження цифрового надбання.

Третю групу складають практичні та прикладні джерела, які репрезентують безпосередні результати оцифрування. До них належать електронні каталоги, бази даних і вебпортали провідних українських та зарубіжних інституцій, а також міжнародні цифрові колекції й агрегатори. Вони дають змогу проаналізувати практичний стан доступу до оцифрованих фондів і якість впроваджених інформаційних систем.

Науковий дискурс еволюціонував від створення простих цифрових копій до розробки комп'ютерних 3D-моделей та єдиних реєстрів. Специфікою сучасної української історіографії є її прикладний і захисний характер, де цифровізація виступає гарантом збереження національної пам'яті.

К. Рахно

ЕТНОКУЛЬТУРНІ РЕЛІКТИ НАДРОССЯ У ТВОРЧОСТІ ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

K. Rakhno

ETHNOCULTURAL RELICTS OF THE ROS REGION IN THE WORKS OF IVAN NECHUY-LEVYTSKY

Іван Нечуй-Левицький — письменник-класик, публіцист, етнолог і дослідник міфології — закономірно був дуже спостережливим до особливостей не лише народної мови, а й побуту та народної релігійності. Підвищеній увазі прозаїка щодо вірувань, обрядів і магічних практик, які існували поряд із офіційними церковними доктринами та часто переплiталися з ними, сприяло також те, що сам він був вихідцем з духовного стану. Нечуй-Левицький дбайливо фіксував чимало пов'язаних з релігією подробиць повсякденного життя, повз які проходили науковці, не помічаючи їх.

Наприклад, у повісті «Кайдашева сім'я» (1878) згадується не зовсім звичайна ікона: «У притворі на стіні висів здоровий образ Страшного Суду. Кайдаш глянув на його скоса; на образі внизу була намальована в пеклі здорова коняча голова з білими гострими зубами; та голова засміялась до його. Полум'я в її роті загойдалось, мов свічка од вітру».